

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 67/20

Λουξεμβούργο, 11 Ιουνίου 2020

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-262/18 P και C-271/18 P
Επιτροπή και Σλοβακία κατά Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.

Το Δικαστήριο επικυρώνει την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά την οποία οι φορείς ασφάλισης υγείας που δραστηριοποιούνται υπό την εποπτεία του σλοβακικού κράτους δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων του δικαίου της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων

Η απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε προσφυγή κατά της ως άνω απόφασης της Επιτροπής αναιρείται

Με την απόφαση Επιτροπή και Σλοβακία κατά Dôvera zdravotná poisťovňa (C-262/18 P και C-271/18 P) της 11ης Ιουνίου 2020, το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου αναίρεσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 5ης Φεβρουαρίου 2018, Dôvera zdravotná poisťovňa κατά Επιτροπής¹, και, αποφαινόμενο οριστικά επί της διαφοράς, απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε ο σλοβακικός φορέας ασφάλισης υγείας Dôvera zdravotná poisťovňa a.s. (στο εξής: Dôvera) κατά της απόφασης της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με κρατικές ενισχύσεις που φέρεται να χορήγησε η Σλοβακία σε δύο άλλους σλοβακικούς φορείς ασφάλισης υγείας (στο εξής: επίδικη απόφαση)². Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τη νομολογία του σχετικά με τη μη εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στους φορείς ασφάλισης υγείας που δραστηριοποιούνται υπό κρατική εποπτεία στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφάλισης το οποίο επιδιώκει κοινωνικό σκοπό και εφαρμόζει την αρχή της αλληλεγγύης.

Το 1994, το σλοβακικό σύστημα ασφάλισης υγείας μετατράπηκε από ενιαίο σύστημα με έναν μόνο δημόσιο φορέα ασφάλισης υγείας σε μικτό μοντέλο, στο οποίο μπορούν να συνυπάρχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς. Σύμφωνα με σλοβακική νομοθετική ρύθμιση που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2005, οι φορείς αυτοί, είτε είναι δημόσιοι είτε ιδιωτικοί, πρέπει να έχουν τη νομική μορφή κερδοσκοπικής ανώνυμης εταιρίας ιδιωτικού δικαίου. Κατά την περίοδο από το 2005 έως το 2014, οι κάτοικοι Σλοβακίας μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ διάφορων φορέων ασφάλισης υγείας, στους οποίους συγκαταλέγονταν η Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s. (VšZP) και η Spoločná zdravotná poisťovňa a.s. (SZP), οι οποίες συγχωνεύθηκαν την 1η Ιανουαρίου 2010 και των οποίων μοναδικός μέτοχος είναι το Σλοβακικό Δημόσιο, καθώς και η Dôvera και η Union zdravotná poisťovňa a.s., των οποίων οι μέτοχοι είναι οντότητες του ιδιωτικού τομέα.

Κατόπιν καταγγελίας που υπέβαλε στις 2 Απριλίου 2007 η Dôvera σχετικά με κρατικές ενισχύσεις τις οποίες φέρεται να χορήγησε η Σλοβακία στην SZP και τη VšZP, η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας. Με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε, ωστόσο, ότι η δραστηριότητα που ασκούσαν η SZP και η VšZP δεν ήταν οικονομικής φύσης και ότι, συνεπώς, οι φορείς αυτοί δεν ήταν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οπότε τα μέτρα τα οποία αφορούσε η καταγγελία δεν ήταν δυνατόν να συνιστούν κρατικές ενισχύσεις. Η προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η Dôvera κατά της απόφασης αυτής έγινε δεκτή από το Γενικό Δικαστήριο, με την αιτιολογία, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε ορθώς τις έννοιες της

¹ Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 5ης Φεβρουαρίου 2018, Dôvera zdravotná poisťovňa κατά Επιτροπής (T-216/15).

² Απόφαση (ΕΕ) 2015/248 της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης SA.23008 (2013/C) (πρώην 2013/NN) που έθεσε σε εφαρμογή η Σλοβακική Δημοκρατία υπέρ της Spoločná zdravotná poisťovňa, a.s (SZP) και της Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s (VZP) (ΕΕ 2015, L 41, σ. 25).

«επιχείρησης», κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και της «οικονομικής δραστηριότητας» επί της VšZP και της SZP.

Επιληφθέν δύο αιτήσεων αναιρέσεως τις οποίες άσκησαν η Επιτροπή και η κατά της Σλοβακία ως άνω απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η κατ' άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων αφορά αποκλειστικά τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, η δε έννοια της «επιχείρησης» περιλαμβάνει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδότησής του. Καθόσον, όμως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η δραστηριότητα που ασκούν η VšZP και η SZP στο πλαίσιο του σλοβακικού συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, του οποίου τα χαρακτηριστικά αντιστοιχούν στα χαρακτηριστικά συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που επιδιώκει κοινωνικό σκοπό και εφαρμόζει την αρχή της αλληλεγγύης υπό κρατική εποπτεία, έχει οικονομικό χαρακτήρα, υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο.

Συναφώς, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, προκειμένου να αξιολογηθεί αν μια δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι μη οικονομικής φύσης, πρέπει να εξακριβωθεί, ειδικότερα, αν και σε ποιο βαθμό το επίμαχο σύστημα μπορεί να θεωρηθεί ότι εφαρμόζει την αρχή της αλληλεγγύης και αν η δραστηριότητα των ασφαλιστικών φορέων που διαχειρίζονται ένα τέτοιο σύστημα υπόκειται σε κρατική εποπτεία.

Βάσει των εκτιμήσεων αυτών, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, η ύπαρξη ορισμένου βαθμού ανταγωνισμού ως προς την ποιότητα και το εύρος της προσφοράς εντός του σλοβακικού συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, όπως η δυνατότητα των ασφαλιστικών φορέων να προσφέρουν στους ασφαλισμένους δωρεάν συμπληρωματικές παροχές και η ελευθερία των ασφαλισμένων να επιλέγουν τον ασφαλιστικό τους φορέα και να αλλάζουν φορέα μία φορά τον χρόνο, δεν είναι ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση τον κοινωνικό και αλληλέγγυο χαρακτήρα της δραστηριότητας που ασκούν οι ασφαλιστικοί φορείς στο πλαίσιο συστήματος το οποίο εφαρμόζει την αρχή της αλληλεγγύης υπό κρατική εποπτεία. Όσον αφορά την ύπαρξη ορισμένου βαθμού ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων αυτών στο επίπεδο των προμηθειών, το Δικαστήριο προσέθεσε ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί η φύση της δραστηριότητας μιας οντότητας, δεν πρέπει να διαχωρίζεται η δραστηριότητα αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών από τη μεταγενέστερη χρήση αυτών, καθώς ο χαρακτήρας της δραστηριότητας της εν λόγω οντότητας καθορίζεται από τον οικονομικό ή μη χαρακτήρα της μεταγενέστερης αυτής χρήσης.

Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι τα προαναφερθέντα στοιχεία ανταγωνισμού ήταν ικανά να άρουν τον κοινωνικό και αλληλέγγυο χαρακτήρα της ασκούμενης από τη VšZP και τη SZP δραστηριότητας, το Δικαστήριο έκανε δεκτές τις αιτήσεις αναιρέσεως της Επιτροπής και της Σλοβακίας και αναίρεσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, εκτιμώντας ότι η διαφορά ήταν ώριμη προς εκδίκαση και ότι έπρεπε να αποφανθεί οριστικά επί αυτής, το Δικαστήριο, εν συνεχεία, εξέτασε το ίδιο την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η Dôvera κατά της επίδικης απόφασης.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η υπαγωγή στο σλοβακικό σύστημα ασφάλισης υγείας είναι υποχρεωτική για όλους τους κατοίκους Σλοβακίας, ότι το ύψος των εισφορών καθορίζεται από τον νόμο σε αναλογία προς τα εισοδήματα των ασφαλισμένων, και όχι προς τον κίνδυνο τον οποίο αυτοί αντιπροσωπεύουν λόγω της ηλικίας τους ή της κατάστασης της υγείας τους, και ότι όλοι οι ασφαλισμένοι δικαιούνται το ίδιο επίπεδο παροχών που καθορίζεται από τον νόμο, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ του ύψους των εισφορών που καταβάλλει ο ασφαλισμένος και του ύψους των παροχών που του προσφέρονται. Επιπλέον, οι ασφαλιστικοί φορείς υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την κάλυψη του κινδύνου ασθένειας κάθε κατοίκου Σλοβακίας που υποβάλλει σχετική αίτηση, ανεξαρτήτως του κινδύνου που προκύπτει από την ηλικία ή την κατάσταση της υγείας του, και το εν λόγω σύστημα προβλέπει επίσης μηχανισμό αντιστάθμισης των δαπανών και των κινδύνων. Επομένως, το ασφαλιστικό αυτό σύστημα έχει, κατά το Δικαστήριο, όλα τα χαρακτηριστικά της αρχής της αλληλεγγύης.

Αφού διαπίστωσε ότι το σλοβακικό σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας υπόκειται επίσης σε κρατική εποπτεία, το Δικαστήριο επισήμανε, επιπροσθέτως, ότι η ύπαρξη στοιχείων ανταγωνισμού

στο πλαίσιο του συστήματος αυτού έχει, σε σχέση με τα κοινωνικά και κανονιστικά στοιχεία και τα στοιχεία αλληλεγγύης του συστήματος, δευτερεύοντα χαρακτήρα και ότι η δυνατότητα των ασφαλιστικών φορέων να επιδιώκουν, να χρησιμοποιούν και να διανέμουν κέρδη οριοθετείται αυστηρά από νομικές υποχρεώσεις οι οποίες αποσκοπούν στη διαφύλαξη της βιωσιμότητας και της συνέχειας της υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή βασίμως συνήγαγε, στην επίδικη απόφαση, ότι το σλοβακικό σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας επιδιώκει κοινωνικό σκοπό και εφαρμόζει την αρχή της αλληλεγγύης υπό κρατική εποπτεία. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε επίσης ότι η δραστηριότητα της SZP και της VŠZP εντός του συστήματος αυτού δεν ήταν οικονομικής φύσης και ότι, ως εκ τούτου, οι εν λόγω φορείς δεν μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξης.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αίτησης αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά απόφασης ή διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αίτησης αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582